

Františkovo slovo

č.80

Papež v Africe – Keňa a Uganda, čtvrtý den

Papež v Africe - Středoafriická republika, pátý den

Papež v Africe - Středoafriická republika, šestý a poslední den

Říkám jen, co vím. Nevymýšlím si.

Papež: Svědectví je hrdinská misie církve - apoštolská cesta do Afriky

Papež o Bibli k mladým: Je to nebezpečné čtení

Papež: Misie nejsou nástrojem, nýbrž východiskem i cílem církve

Jubileum přehledně

Kristus je světlem národů

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Papež v Africe - Uganda, čtvrtý den

- Kampala. 1.** Dopolední mše svatá ke cti ugandských mučedníků za účasti 300 tisíc věřících.
2. Odpolední setkání se 150 tisíci mladými lidmi.
3. Návštěva v jednom z charitních domů v Kampale.

Hlavním dopoledním bodem sobotního programu papežova pobytu v Kampale byla mše svatá ke cti ugandských mučedníků. „Nikoli světské rozkoše či pozemská moc, nýbrž **věrnost Bohu, poctivost a starost o dobro druhých přináší radost a trvalý pokoj,**“ řekl papež František s odkazem na jejich památku.

Petrův nástupce těsně před bohoslužbou nejprve navštívil anglikánský chrám v Namugongo, který stojí na místě, kde v letech 1884-87 podstoupilo smrt dvacet pět svědků víry, anglikánů i katolíků. Z celkového počtu 45 tehdejších mučedníků, zabitých na různých místech Ugandy, bylo 22 katolíků. V přilehlé kapli jsou také uchovávány jejich relikvie. Čtyřicítka biskupů anglikánské Ugandské církve v čele s anglikánským arcibiskupem přivítala Františka a po krátké prohlídce místa společně setrvali v tiché modlitbě. Hlavním důvodem mučednické smrti většiny těchto mužů byla skutečnost, že se nepodvolili homosexuálním nabídkám krále Mwangy II. V této souvislosti pak také stojí za zmínku, že právě katoličtí biskupové se společně s anglikánskými biskupy v Ugandě před několika lety rozhodně postavili proti návrhu zákona, který měl homosexuální skutky trestat smrtí.

ad 1. Národní katolické poutní místo ugandských mučedníků je vzdáleno od anglikánského pouhé tři kilometry. Rozkládá se v místech, kde byl 3. června 1886 upálen sv. Karel Lwanga. Kostel vynáší 22 pilastrů symbolizujících katolické mučedníky a má připomínat typický stan kmene Baganda. Při své návštěvě Ugandy v roce 1969 jej vysvětil papež Pavel VI., který rovněž o pět let dříve – v době zasedání II. vatikánského koncilu – Karla Lwangu svatořečil. Na prostranství před kostelem, uprostřed umělého jezera, bylo zbudováno pódium s oltářem, kde za účasti 300 tisíc věřících předsedal František votivní eucharistické slavnosti připomínající půl století od kanonizace.

Svobodné svědectví těchto mučedníků, z nichž mnozí byli velmi mladí, dosáhlo „do nejzazších končin země“ – připomněl papež František při mši svaté doprovázené místními zpěvy a tanci – a je velkým dědictvím, které má být dále předáváno:

„Tento odkaz si nelze osvojit vzpomínkou na okolnosti nebo jejich konzervováním v muzeu jako by to byly cenné drahokamy. Ctíme je doopravdy a ctíme všechny svaté, když dosvědčujeme Krista ve svých domovech a našim bližním, na pracovištích a v občanské společnosti, ať už zůstáváme doma anebo se vydáme do nejvzdálenějšího koutu světa.“

Dar Ducha nemůže být zadržován, řekl František s poukazem na to, jak sv. Karel Lwanga a jeho druhové víru přijali a předávali ji dál navzdory nebezpečné době. Jejich svědectví promlouvá ještě dnes, hlásá Krista a moc Kříže:

„Byl ohrožen nejenom jejich život, ale také život mladých chlapců a děvčat, kteří byli svěřeni do jejich péče. Poněvadž rozvíjeli vlastní víru a rostli v lásce k Bohu, nebáli se nést Krista druhým, dokonce za cenu života. Jejich víra se stala svědectvím. Dnes je ctíme jako mučedníky a jejich příklad ve světě nadále inspiruje mnohé lidi.“

Po vzoru mučedníků máme i my oživovat dar Ducha, který jsme přijali – vybízel Svatý otec. Budeme se tak stávat učedníky – misionáři, jak nás k tomu volá Kristus, a to nejen pro své přátele, ale i pro ty, kdo nám nejsou přátelsky nakloněni. Tato otevřenost k druhým začíná v rodině, která je školou lásky a milosrdenství, a vyjadřuje se v péči o staré, chudé, vdovy a sirotky.

Svědectví mučedníků – uzavíral papež – ukazuje také na pravý zdroj radosti a pokoje, který není ve světských slastech ani pozemské moci, nýbrž ve věrnosti Bohu, poctivosti a upřímné starosti o dobro druhých.

„Neumenšuje to naši péči o tento svět, jako bychom si hleděli pouze budoucího života. Naopak, nabízí životu v tomto světě smysl a pomáhá nám dosáhnout k těm, co se ocitli v nouzi, spolupracovat s druhými na obecném dobru a na vytváření spravedlivější společnosti,

„která bude prosazovat lidskou důstojnost, aniž by někoho vylučovala, a která bude hájit život, Boží dar, a opatrovat divy přírody, stvoření, náš společný dům.“

ad 2. Bývalé letiště hlavního ugandského města Kampala už od pěti hodin ráno zaplňovaly tisíce mladých lidí, aby s Petrovým nástupcem prožili národní Den mládeže. Jeho účastníci se na setkání s papežem připravili svátostí smíření, mší svatou a katechezí, aby později mohli sledovat prostřednictvím velkoplošných obrazovek papežskou bohoslužbu ze svatyně ugandských mučedníků. Sto padesát tisíc mladých Ugandanů svého biskupa hodiny očekávalo pod žhnoucím sluncem, avšak jejich nadšení to nijak neumenšilo, naopak všudypřítomné zpěvy a tance doprovázely celodenní program. Papež František si po svém příjezdu vyslechl dvojí svědectví. Ve dvou minutách líčila životní osudy, před kterými naše úzkoprsé evropské problémy tiše blednou. Vysokoškolák Emmanuel vyprávěl o několikaměsíčním zajetí a mučení v rukou zločinecké skupiny, zvané Armáda Pánova odporu. Na vlastní kůži zažil hladovění, týrání a vraždy svých spolužáků z nižšího semináře. Rozžhavená mačeta mu na záda vypálila znamení kříže, avšak jeho srdce našlo milost odpuštění, řekl. Čtyřicetiletá dívka Winnie, která brzy v dětství osiřela, zase popisovala svůj život s virem HIV. Svatý otec se jako obvykle vzdal psaného textu a promluvil spatra.

*„Zatímco jsem vás poslouchal, kladl jsem si otázku: Může být také špatná zkušenost dobrá pro život? Odpověď zní: ano! **Negativní zážitky – a mnozí z vás takovými prošli – otevírají horizonty, a to Ježíšovou silou.** Winnie proměnila své deprese a zahořklost v naději, nikoli kouzlem, nýbrž Ježíšovým dílem. Ježíš sám na sobě prožil tu nejhorší zkušenost celých dějin. Byl potupen, odmítnut, zavražděn. A Boží mocí vstal z mrtvých. S každým z nás může učinit totéž, protože Ježíš je Pán.“*

Papež se opětovně vrátil k odkazu ugandských mučedníků. Pokud chceme žít, musíme zemřít, a někdy se vyžaduje také fyzická smrt, řekl. Touto smrtí dáváme život a pokud měníme negativní v pozitivní, stáváme se vítězi, avšak pouze díky Ježíšově milosti. Pak se papež k mládeži obrátil s několika otázkami, na které tisíce hlasů sborově odpovídaly „ano“.

„Jste ochotni ve svých životech přeměnit všechny negativní věci na pozitivní? Jste ochotni proměnit nenávisť v lásku? Jste ochotni učinit z války mír? Jste si vědomi toho, že jste národem mučedníků? Ve vašich žilách koluje mučednická krev – a proto dnes máte tak silnou víru.“

Dialog s mladými Ugandanými papež zakončil dvěma radami: Nikdy se nepřestávejte modlit! Modlitba je nejsilnější zbraní mladého člověka, který otevírá srdce Ježíši a dává mu vstoupit. A když je vám těžko, jděte za naší Matkou. Modlete se k Panně Marii, loučil se římský biskup.

ad 3. Po setkání s mládeží se Svatý otec odebral do deset kilometrů vzdáleného charitního domu v Nalukolongo, kde řeholní sestry z ugandské kongregace Sester Dobrého Pastýře pečují přibližně o stovku nemocných, starých a umírajících lidí. Papež se nejprve zastavil ke krátké adoraci v místní kapli a pozdravil se pak osobně s každým z přítomných.

„Z tohoto domu bych dnes chtěl vyzvat všechny farnosti a komunity v Ugandě – a v celé Africe – aby nezapomínali na chudé. Evangelium nám ukládá, abychom vycházeli na periferie společnosti a nacházeli Krista v trpících a v těch, co se ocitli v nouzi. Pán nám říká jednoznačně, že nás podle toho bude soudit! Je smutné, když naše společnosti dovolí, aby staří lidé byli skartováni nebo zapomenuti! Je politováníhodné, když jsou mladí vykořisťováni nynějším otroctvím obchodování s lidmi. Kolik jen našich bratrů a sester je obětí dnešní kultury „na jedno použití“, která působí pohrdání zejména ve vztahu k nenarozeným dětem, mládeži a starým lidem.“

*„Jakožto křesťané – pokračoval papež – nemůžeme pouze stát a dívat se. **Něco se musí změnit! Naše rodiny se musí stát ještě zřetelnějším znamením trpělivé a slitovné lásky Boží nejenom k vlastním dětem a starým, ale ke všem, kdo se ocitli v nouzi.**“*

Řekl mimo jiné papež v charitním domě Nalukolongo a jako obvykle při podobných návštěvách zanechal tam také peněžní dar.

V podvečer se pak v katedrále hlavního města Ugandy konalo ještě setkání s kněžími, zasvěcenými osobami a seminaristy.

Mění se země, ale radost z Petrova nástupce trvá – hodnotí dosavadní apoštolskou cestu tiskový mluvčí Svatého stolce, **o. Federico Lombardi**. Papežovy přesuny v papamobilu, ale také v zavřeném voze doprovázelo jak v Keni, tak nyní v Ugandě velkorysé přijetí místních obyvatel.

"Bylo to ohromující. Nairobi je velkoměsto, ale čtvrti, kterými jsme projížděli, nebyly mnoho obydlené, a proto v ulicích nestály početné zástupy. Ve slumu Kangemi, který je přirozeně velmi hustě obydlen, se však tísnilo bezpočet lidí. Zde v Ugandě na nás podél cest čekaly veliké skupiny lidí. Jejich zástupy lemovaly čtyřicet až padesát kilometrů a papež kolem nich projížděl za tmy a v zavřeném autě. Lidé křičeli radostí, zpívali, tančili a vykláněli se do tmy. Už jsem zažil mnoho různých přijetí v jiných zemích, ale toto skutečně budilo úžas – kvůli svým rozměrům a typicky africkému nadšení."

V neděli ráno papež odletí z Ugandy do Středoafričské republiky, kde otevře první Svatou bránu jubilejního roku.

"Má to zcela zřejmý význam – stejně jako v Evropě papež začal od periferií, a nikoli větších mocností, také v Africe se chtěl při své první cestě dotknout dlouho trýzněné země. Dokonce musím říci, že Středoafričská republika byla vůbec první zemí, na kterou papež myslel."

29.11.2015

Papež v Africe - Středoafričská republika, pátý den

- Bangui. 1.** V hlavním městě Bangui se papež nejprve setkal s veřejnými činiteli.
2. Odpolední program začal návštěvou Evangelikální teologické fakulty.
3. Petrův nástupce otevřel první Svatou bránu Jubilejního roku Milosrdenství.
4. Setkání papeže s mládeží.

ad 1. Středoafričská republika je poslední etapou této apoštolské cesty. Ze tří papežem navštívených afrických zemí má největší rozlohu (asi 10krát větší než Česká republika) a nejméně obyvatel (4 miliony šest set tisíc). Má nejvíce přírodních zdrojů (diamantů, zlata, uranu a železné rudy), ale patří k nejhudším zemím světa s vysokým počtem analfabetů (40/%). Samostatnost nabyla Středoafričská republika roku 1960 a od té doby je nepřetržitě zmítána politických rozbroji. Společným úsilím představitelů katolické církve, evangelikálů a muslimské obce se nedávno podařilo dosáhnout příměří mezi dvěma ozbrojenými skupinami: rebelující Seleka tvořená muslimy a Antibalaka rekrutující se mezi křesťany. Obyvatelstvo je převážně křesťanského vyznání (katolíci 37%, protestanti 16%). Muslimů je o něco méně než protestantů a 20% obyvatel se hlásí k domorodé pohanské tradici. V důsledku krvavých konfliktů žije pětina obyvatel Středoafričské republiky v postavení uprchlíků: 450 tisíc jich uteklo do sousedních zemí a 440 tisíc zůstalo ve vlasti, z čehož se jich 75 tisíc uchýlilo do hlavního města Bangui (740 tisíc obyvatel).

Zdejší letiště, jediné v této zemi, je nyní prakticky obležené uprchlíky, kteří v jeho blízkosti hledají útočiště před ozbrojenci, protože je stráženo kontingentem mírových sil OSN (13 tisíc vojáků). Právě sem přistál v deset hodin dopoledne letoun italských aerolinií s papežem Františkem a jeho doprovodem. Uvítala jej prozatímní prezidentka Catherine Samba-Panza, která doprovodila Svatého otce do devět kilometrů vzdálené prezidentské rezidence, kde se sešli k soukromému rozhovoru. Následovalo setkání s veřejnými činiteli, diplomatickým sborem a představiteli mezinárodních organizací, které papež František oslovil francouzsky:

„Středoafričská republika navzdory těžkostem postupuje k normalizaci svého sociálně-politického života a já vstupuji na její půdu poprvé po svém předchůdci svatém Janu Pavlu II. Přicházím jako poutník pokoje a jako apoštol naděje. Těší mne totiž, že mohu ocenit úsilí vynaložené různými národními i mezinárodními představiteli, počínaje paní prozatímní prezidentkou, v nynější fázi vedení této země. Vroucně si přeji, aby rozličná celonárodní jednání, která se uskuteční za pár týdnů, umožnila zemi klidně vykročit do nové etapy svých dějin.“

Papež František v poměrně obsáhlé promluvě analyzoval motto Středoafričské republiky, které se skládá ze tří slov „Jednota, důstojnost, práce“ a mimo jiné řekl:

„Potěšilo mne, když jsem se dozvěděl, že Středoafričská republika se nazývá „Zo kwe zo“, tedy „zemí, kde je člověk člověkem“. Proto je zapotřebí učinit vše pro ochranu lidství a důstojnosti člověka. A kdo

*má prostředky potřebné k důstojnému životu má se místo starostí o svoje privilegia snažit pomáhat těm chudším, aby i oni dosáhli životní úrovně odpovídající lidské důstojnosti, zejména prostřednictvím rozvoje svého lidského, kulturního, ekonomického a sociálního potenciálu. Přístup ke vzdělání a zdravotnické péči, boji proti podvýživě a za slušný příbytek pro všechny by měl být na prvním místě v rozvoji, který má na zřeteli lidskou důstojnost. Vždyť **důstojnost lidské bytosti spočívá v tom, že se člověk zasazuje o důstojnost svých bližních.***"

V samotném závěru papež zdůraznit svoji radost z toho, že navštěvuje tuto překrásnou zemi, která „je vlastní hluboce nábožensky založeného lidu oplývajícího přírodním a kulturním bohatstvím. Spatřuji v ní zemi zahrnutou Božím dobrodiním! Kéž Středoafričtý lid, jeho vedoucí představitelé a všichni jejich partneři docení pravou hodnotu těchto dobrodiní a nepřetržitě pracují na jednotě, lidské důstojnosti a pokoji založeném na spravedlnosti! Bůh vám všem žehnej!"

Po setkání s veřejnými činiteli Středoafričtí republiky se papež odebral do pět kilometrů vzdáleného uprchlického tábora. Cestou přišly papeže Františka pozdravit nedozírné zástupy lidí, kteří se stejně jako v Keni a Ugandě netajili svojí radostí z jeho návštěvy. Uprchlický tábor funguje při kostele Nejsvětějšího Spasitele, v jehož blízkosti žijí asi 4 tisíce lidí.

V poledne Petrův nástupce dorazil na nunciaturu, kde se nejprve setkal s místní šestnáctičlennou biskupskou konferencí k soukromému rozhovoru a společně pak poobědvali.

ad 2. Odpolední program začal návštěvou na Evangelikální teologické fakultě, kde studují evangelikálové z 21 afrických zemí. Papež se zde setkal se 400 představiteli evangelikálních sborů Středoafričtí republiky, kterým mimo jiné řekl:

„Bůh nečiní rozdíly mezi těmi, kdo trpí. Často to nazývám ekumenismus krve. Všechny naše obce bez rozdílu trpí nespravedlností a slepou nenávisť, kterou rozpoutal démon. A chtěl bych při této příležitosti vyjádřit svoji blízkost a podporu pastorovi Nicolasovi, jehož dům byl nedávno vypleněn a zapálen stejně jako sídlo jeho sboru. V této obtížné situaci nás Pán nepřestává posílat ke všem, abychom projevovali svoji něhu, soucit a slitování. Toto společné utrpení a toto společné poslání představuje prozřetelnostní příležitost k tomu, abychom společně postoupili na cestě jednoty, a jsou toho také neodmyslitelným duchovním prostředkem. Jak by Otec mohl odmítat milost jednoty svým synům, kteří společně trpí a kteří v různých okolnostech společně slouží bratřím?“

ad 3. Po setkání s evangelíky se římský biskup odebral do nedaleké katedrály Neposkvrněného Početí postavené roku 1938. Před ní očekávalo papeže dva a půl tisíce místních kněží, zasvěcených osob, katechetů, aby se účastnili asi nejvíce očekávaného momentu pastorační návštěvy Svatého otce, totiž otevření Svaté brány u příležitosti Jubilea milosrdenství.

Petrův nástupce, který přijel před 17 hodinou, nejprve vykonal krátký obřad otevření Svaté brány milosrdenství a po chvíli tiché modlitby jako první vstoupil do katedrály, až po něm ostatní. Následovala mše svatá z první neděle adventní, kterou několik tisíc mladých účastníků, kteří se nevešli dovnitř, sledovali na prostranství před katedrálou z velkoplošných obrazovek. Na bohoslužbě byli přítomni rovněž představitelé evangelické a muslimské obce. František pronesl poměrně dlouhou homilii tlumočenou do jazyka sango a častokrát byl přerušován potleskem. V samotném závěru papež řekl:

*„Zvěstovaná Boží spása se vyznačuje nepřekonatelnou mocí, která bude lepší než vše ostatní. A vskutku, hned poté, co Ježíš svým učedníkům oznámil hrozná znamení, která budou předcházet Jeho příchod, uzavírá: „Až to začne, vzpřimte se a zdvihněte hlavu, protože se blíží vaše vykoupení“ (Lk 21,28). I svatý Pavel mluví o „hojné a překypující lásce“, protože křesťanské svědectví má zrcadlit tuto neodolatelnou sílu, o níž mluví evangelium. Také uprostřed neslýchaného rozvratu chce proto Ježíš prokázat svoji velikou moc, svoji velikou slávu (srov. Lk 21,27) a moc lásky, která neustupuje před ničím, ani před chvějícím se nebem, před hořící zemí a rozbouřeným mořem. **Bůh je mocnější a silnější než všechno. Toto přesvědčení dává věřícímu klid, odvahu a sílu vytrvat v dobrém i v těch nejhorších protivenstvích. I když běsní síly zla, křesťané mají na tuto výzvu odpovědět zdvihnutím hlavy a připraveností čelit bitvě, v níž bude mít Bůh poslední slovo. A tímto slovem bude láska a pokoj!***

Všechny, kteří se neprávem chápou zbraní tohoto světa, vyzývám: odložte tyto nástroje smrti; ozbrojte se spíše spravedlností, láskou a milosrdenstvím, jež jsou autentickou zárukou pokoje. Kristovi

učedníci, kněží, řeholníci, řeholnice či laici pracující v této tak sugestivně pojmenované zemi, která je situovaná v srdci Afriky a je povolána objevit Pána jako pravý Střed všeho, co je dobré, vaším povoláním je ztělesňovat Boží srdce mezi svými spoluobčany. Kéž vás Pán „posilní, abyste byli bezúhonní a svatí před Bohem, naším Otcem, až přijde náš Pán Ježíš se všemi svými svatými“ (1 Sol 3,13). Smíření, odpuštění, láska a pokoj!“

ad 4. Po skončení eucharistické slavnosti v katedrále Neposkvrněného početí v Bangui, zahájil papež František modlitební bdění mladých. V návaznosti na otevření první Svaté brány jubilejního roku, bylo jeho tématem právě milosrdenství. V improvizované promluvě mluvil Petrův nástupce o síle odpuštění, v níž se člověk stává strůjcem pokoje. Po té papež osobně vyzpovídal několik mladých. Františkově promluvě předcházelo svědectví chlapce, který mluvil o vůli svých mladých krajanů překonat rozdělení a žít v míru a prosperitě.

Ve svém zamyšlení vyšel papež František z obrazu banánovníku, který si mladí Středoafričané zvolili za svůj symbol, jako velmi silnou a odolnou rostlinu, která může být „symbolem života“:

„Je potřeba odolat, mít odvahu vzepřít se a bojovat za dobro! Kdo utíká nemá odvahu nasadit život. Jak se ovšem vzepřít?“ – tázal se papež. Především je nutné se modlit, odpověděl, protože „modlitba přemáhá zlo“ a „přibližuje nás k Bohu“. Na druhém místě je pak potřeba „pracovat pro mír“. A mír, dodal, „není dokument, který se podepíše a zůstane ležet. Pokoj je třeba uskutečňovat každý den!“. „Pokoj je řemeslná práce, kterou konáme vlastníma rukama, vlastním životem!“ – pokračoval Svatý otec. Jak se tedy mladý Středoafričan může stát strůjcem pokoje?

„Zaprvé: nikdy nepodléhej nenávisti. A pokud ti někdo ublíží, snaž se odpustit. Žádná nenávist! Mnoho odpuštění! (...) A pokud nemáš v srdci nenávist, pokud odpouštíš, budeš vítězem. Protože zvítězíš v nejnáročnější bitvě života, budeš vítězem v lásce. Právě skrze lásku přichází pokoj.“

František zdůraznil, že zvítězit lze jedině na cestě lásky, která vede k odpuštění nepříteli, tomu „kdo mi ublížil“. Láska nás nikdy nepovede k porážce. „Utíkat, odejít daleko, není řešením,“ řekl František.

„Musíte být odvážní. Rozuměli jste, co znamená být odvážní? Odvážní v odpouštění, odvážní v lásce, odvážní v úsilí o pokoj. Platí?“

„Ano“ zaznělo sborově v jazyku sango. František se potom vrátil k významu právě otevřené Svaté brány v místní katedrále:

„Dnes jsme otevřeli tuto bránu, totiž „Bránu Božího milosrdenství“. Důvěřujte Bohu! Protože On je milosrdný, On je láska, jen On může dát pokoj. Proto jsem na začátku mluvil o modlitbě. Modlit se je nutné, abychom vydrželi, abychom milovali, abychom nepropadali nenávisti, abychom byli strůjci pokoje.“

V závěru promluvy papež František znovu povzbudil mladé, aby byli vždy připraveni k modlitbě, k boji za pokoj a za smíření a vybídl je také k modlitbě za sebe:

„Prosím vás také, abyste se modlili za mne, abych byl dobrým biskupem a dobrým papežem. Slibujete mi, že se za mne budete modlit?“

„Ano“ – zněla odpověď v jazyce sango, do kterého byla ze španělštiny tlumočena papežova promluva k mládeži.

Papež v Africe - Středoafriická republika, šestý a poslední den

Bangui. 1. „Afričané mají právo na pokrok,“ řekl papež při návštěvě mešity.

2. Závěrečnou mši sloužil Petrův nástupce na fotbalovém stadionu v Bangui s kapacitou 30 tisíc lidí.

ad 1. Poslední den své africké cesty zahájil papež František návštěvou mešity v Koudoukou. Podle oficiálních statistik tvoří muslimové 15% obyvatelstva Středoafrické republiky. Petrova nástupce přivítalo pět imámů, kteří jej doprovodili na pódium postavené uvnitř mešity vedle místa vyhrazeného pro modlitbu.

„Má pastorační návštěva Středoafrické republiky by nebyla úplná, kdyby nezahrnovala také toto setkání s muslimskou komunitou,“ oslovil papež asi dvě stě přítomných.

„Křesťané a muslimové jsou bratři. Musíme se proto za bratry považovat a jako takoví se k sobě také chovat. Víme dobře, že poslední události a násilí, které otřáslu vaší zemí, nebylo založeno na primárně náboženských důvodech. Kdo říká, že věří v Boha, musí být také mužem či ženou pokoje. Křesťané, muslimové i vyznavači tradičních náboženství žili společně v pokoji po mnoho let. Musíme tedy zůstat sjednoceni, aby ustaly všechny činy, které z jedné či druhé strany znetvořují Boží tvář a jejichž cílem je prosazovat všemi možnými prostředky partikulární zájmy na úkor společného dobra. Vyslovme společně „ne“ nenávisti, „ne“ pomstě, „ne“ násilí, zejména tomu, které je pácháno ve jménu náboženství nebo Boha, Bůh je pokoj.“

Papež pak ocenil společné úsilí, kterým představitelé křesťanů a muslimů přispěli k uklidnění situace a k nastoupení cesty vyjednávání.

„Nelze než si přát, aby z příštího celonárodního jednání vzešli představitelé, kteří budou umět Středoafričany sjednotit a stanou se tak spíše symboly jednoty národa než představiteli jedné frakce. Z hloubi vás chci povzbudit, abyste ze svojí země činili útulný domov pro všechny své děti bez rozdílu etnika, politické či náboženské příslušnosti. Středoafričtá republika ležící v srdci Afriky tak díky spolupráci všech svých dětí bude moci v tomto smyslu dát podnět celému kontinentu. Bude jej moci kladně ovlivňovat a pomáhat hasit existující ohniska napětí, která Afričanům brání mít užitek z pokroku, který si zaslouhují a na který mají právo.“

ad 2. Z mešity ve čtvrti Koudoukou přešel Svatý otec papamobilem do necelých šest kilometrů vzdáleného fotbalového stadionu, kde slavil závěrečnou mši svatou. Sportovní areál nese jméno Barthélémyho Bogandy (1910-1959), původem prvního domorodého katolického kněze, který politicky usiloval o nezávislost Středoafrické republiky a byl krátce jejím prezidentem. Osamostatnění země v roce 1960 se však nedařilo, protože zemřel při leteckém neštěstí. Den jeho úmrtí je státním svátkem. Stadion s kapacitou třiceti tisíc míst byl přeplněn lidmi a další tisíce sledovaly dění prostřednictvím velkoplošných obrazovek na prostranství kolem stadionu. Atmosféru přibližuje naše korespondentka **Romilda Ferrauto**:

„Příjezd papeže Františka doprovázelo nepopsatelné nadšení. Tento výbuch radosti papeže samotného ohromil, přestože je jistě uvyklý bouřlivým ovacím, a zasáhl také jeho doprovod – imáma Kobinu Layamu. Na mši se dostavili také všichni členové dočasné vlády a prozatímní prezidentka. Věřící se chránili před sluncem deštníky v bílých a žlutých barvách a zpívali v jazyce sango: Papež přijel do Bangui, celý svět to může vidět. Až do poslední chvíle totiž mnozí nevěřili, že se návštěva uskuteční. Papež použil biskupskou berlu ve formě kříže z ebenového dřeva, kterou mu věnovali mladí lidé při nedělní vigílii, a před zahájením liturgie požehnal sochu černé Panny Marie, Matky Afriky. Při liturgickém slavení se plně projevovalo bohatství inkulturovaného afrického folklóru – tance, zpěvy, rytmus a typické nástroje. Doplněovaly také procesí s evangeliářem, který drželo dítě, nesené v domorodé dlabané lodici. Takzvaná piroga byla plavidlem, které často používali první misionáři. Do průvodu s dary se zase zapojily všechny místní diecéze, které připravily typické dary své země – od ovoce přes zvířecí kůže až po dřevěný kříž. V samém závěru papež požehnal typickou nádobu, kterou přinesla jedna stará žena. Obsahovala půdu a šlo tedy o symbolické apoštolské požehnání celé středoafričtá zemi.“

Vysvětluje naše korespondentka. Navzdory všeobecnému jáso tu však nikdo z přítomných nezapomínal na palčivou realitu státu, který denně zažívá krvavé násilí. Podtrhovala ji také červená liturgická barva dnešního svátku sv. apoštola Ondřeje. Arcibiskup Bangui, **mons. Dieudonné Nzapalainga**, se před papežem tázal, do kdy ještě budou v zemi řinčet zbraně a kdy skončí prolévání krve bratří a sester. Poté všechny přítomné vyzval ke konkrétním činům, protože, jak řekl, „mír je třeba budovat“.

„Zde před vámi vyzývám všechny obyvatele bez rozdílu etnika a náboženství, aby se společně zasadili o budování prosperující a bratrské Středoafričtá republiky.“

S těmito slovy také souzněla závěrečná pobídka homilie **papeže Františka**.

„Středoafričtí křesťané, každý z vás je povolán být tvůrcem lidské a duchovní obnovy svojí země vytrvalostí svojí víry a svým misionářským nasazením. Zdůrazňuji – být tvůrcem lidské a duchovní obnovy.“

Ještě předtím však Petrův nástupce adresoval středoafričtým věřícím trojí výzvu – děkovat Pánu za všechny dary, zejména dar víry; rozejít se s ďáblem a stávat se novými posly evangelia pro své bratry.

„Děkujeme Pánu za Jeho přítomnost a sílu, kterou nám dává v každodennosti našeho života, když zakoušíme fyzické či morální utrpení, bolest, žal; za činy solidarity a štědrosti, ke kterým nás uschopňuje; za radost a lásku, kterou vyzařují naše rodiny, naše komunity i navzdory občasné ubohosti, násilí či strachu ze zítřka; za odvahu, která našim duším dodává ochotu se spřátelit, rozmlouvat s někým, kdo není jako my, odpustit tomu, kdo nám ublížil, zasadit se o vytváření spravedlivější a bratrštější společnosti, kde nikdo nebude opuštěný.“

Pán nás zve k cestě na druhý břeh, odkázal papež k mottu středoafričtí etapy apoštolské cesty. Tímto druhým břehem je věčný život – nikoli iluzorní útěk ze světa, nýbrž povolání zavazující k vytrvalosti ve víře a lásce. Avšak bezprostřednější druhý břeh, pokračoval papež, je spása, kterou zjednává víra, a tedy skutečnost proměňující už naši přítomnost a okolní svět. Zatím však stojíme takřkajíc vprostřed řeky a potřebujeme misionářské nadšení.

„Každý pokřtěný se musí neustále odtrhávat od toho, co v něm ještě zbývá ze starého člověka, hříšníka, stále připraveného vzbudit se na povel démona. A ten se v našem světě a v těchto dobách konfliktů, nenávisti a války hodně snaží svádět člověka k sobectví, aby se v nedůvěře stáhnul do sebe, k násilí, do ničivých instinktů a pomsty, k nedbání na ty nejslabší a k jejich vykořisťování.“

Všichni musíme Pána prosit o odpuštění za přílišný odpor a otálení při dosvědčování evangelia, řekl dále Svatý otec, a první vhodnou příležitostí k tomuto úkonu je právě zahájený Jubilejní rok milosrdenství. Apoštol Ondřej se svým bratrem Petrem neváhali ani okamžik zanechat všeho, jít za Ježíšem a následovat Jej, dodal:

*„Volání těchto poslů zní v našich uších více než kdykoli předtím právě tehdy, když je doba těžká; ono volání „proniklo všude na zemi a až na konec světa“ (srov. Řím 10,18; Žl 18,5). A zní dnes tady v této Středoafričtí zemi, zve nás k vytrvalosti v misionářském nadšení, v misijním poslání, které potřebuje posly nové a ještě četnější, ještě velkodušnější, ještě radostnější a ještě světlejší. A všichni jsme povolání být tímto poslem svému bratru z jakéhokoli etnika, náboženského vyznání, kultury, který nás očekává, často aniž to ví. **Neboť, jak může tento bratr uvěřit v Krista – ptá se svatý Pavel – pokud o něm ještě neslyšel a nikdo mu ho nehlásal?“***

Druhý břeh je na dosah ruky a Ježíš přechází tuto řeku s námi. On vstal z mrtvých a od té doby jsou zkoušky a utrpení vždycky příležitostí, která otevírá novou budoucnost, pokud se necháme spojit s Ním, zakončil papež svou homilii při mši svaté v Bangui. V závěru bohoslužby se papež obrátil s pozdravem a přáním k pravoslavnému patriarchovi Bartolomějovi u příležitosti dnešního patronálního svátku konstantinopolského patriarchátu.

„Dříve než o tomto svátku sv. Ondřeje udělím požehnání, bych se odsud, ze srdce Afriky, rád obrátil ke svému nejdražšímu bratru, ekumenickému patriarchovi Bartolomějovi. Přeji štěstí a bratrské vztahy a prosím, aby Pán požehnal naším sesterským církvím.“

Přímo ze stadionu se papež František papamobilem odebral na letiště v Bangui, kde se konalo protokolární rozloučení. Po šestihodinovém letu přistál papežský speciál na římském letišti Ciampino a tradiční děkonná modlitba v bazilice Panny Marie Větší pak zakončila jedenáctou apoštolskou cestu papeže Františka.

Říkám jen, co vím. Nevymýšlím si.

Papež František na tiskovce při návratu z Afriky

Podpora procesu smíření ve Středoafričské republice, vztahy s islámem a odsouzení fundamentalismu, africké mučednictví, ale také krásy a síla tohoto světadílu. Jasná slova o zcizení interních vatikánských dokumentů a vatikánské korupci a rozhodující role Benedikta XVI. v jejím odhalení. Klimatologická konference v Paříži, příští apoštolské cesty, zásadní úloha svobodného a profesionálního tisku. To vše a mnohé další obsahovaly odpovědi papeže Františka na dvanáct otázek novinářského doprovodu během zpátečního letu z hlavního města Středoafričské republiky Bangui do Říma. Jako tradičně kladl první dotaz zástupce jedné z hostitelských zemí, v tomto případě keňský novinář Bernard Namunama z deníku *Kenya Daily Nation*.

1. Sedmnáct procent populace vlastní 80% světového bohatství

V Keni jste navštívil chudé rodiny ve slumu Kangemi a promluvil k mladým lidem na sportovním stadionu. Jejich příběhy mluvily o nedodržování základních lidských práv, jakým je kupříkladu přístup k pitné vodě, a o sociálním vyloučení v důsledku lidské lakoty a korupce. Co jste zakoušel, když jste jim naslouchal, a jak zamezit těmto nespravedlnostem?

Papež: „O tomto problému jsem mluvil nejméně třikrát, a to velmi důrazně. Bylo to při prvním setkání hnutí neformální ekonomiky ve Vatikánu, poté při jejich druhém setkání v bolivijském Santa Cruz a konečně také v dokumentech *Evangelii Gaudium* a především v *Laudato si'*. Nemám dobrou paměť na statistiky, a proto vás prosím, abyste nebrali jako platný fakt to, co teď uvedu. Mám však pocit, že osmdesát procent světového bohatství je v rukou sedmnácti procent populace. Nevím, zda je to pravda, avšak pravdě se tento údaj určitě blíží, protože odpovídá skutečnosti. Pokud znáte přesné statistiky, opravte mne, prosím. Vládne hospodářský systém, jehož středem jsou peníze, bůžek peněz. Vzpomínám si na jednoho významného diplomata, který nebyl katolík a řekl mi francouzsky tuto větu: Upadli jsme do modloslužby peněz. Dokud bude systém takto nastaven, svět v něm bude pokračovat. Ptal jste se, co jsem cítil při poslechu svědectví mladých lidí a v Kangemi, kde jsem jasně hovořil o lidských právech. Cítil jsem bolest. A myslel jsem na to, proč si toho všeho lidé nevšimají...Cítil jsem velkou bolest. Včera jsem kupříkladu navštívil dětskou nemocnici v Bangui – jedinou v celém městě a celé Středoafričské republice! Na tamním oddělení intenzivní péče nemají kyslíkové přístroje. Bylo tam hodně podvyživených dětí, opravdu mnoho. Paní doktorka mi řekla: Tyto děti většinou zemřou, protože mají silnou malárii a jsou podvyživené. Nechci tu kázat, ale Pán svůj lid – Izraelský lid – vždycky za modloslužebnictví káral. Takové pokárání je však Božím slovem, které přijímáme a ctíme. Modloslužebnictvím ztrácejí muž či žena svoji identitu, své bytí Božích dětí a raději si hledají bůžka podle vlastních měřítek. A to je pouhý začátek. Pokud se lidstvo nezmění, budou nadále trvat bída, tragédie a války, a děti budou nadále umírat kvůli hladu a nespravedlnostem. Na co myslí tito lidé, kteří mají v rukou osmdesát procent veškerého bohatství? Toto není komunismus, nýbrž pravda. A pravdu není lehké vidět. Děkuji vám za tuto otázku, protože v ní je obsažen život.“

2. Afrika byla pro mne překvapením

Také druhá otázka zazněla z úst keňského novináře. Mumo Makau z rozhlasové stanice Radio Capital se ptal, jaký okamžik africké cesty se papežovi vryl do paměti. Vrátil se Svatý otec na africký světadíl? A kam povedou jeho příští cesty?

Papež: „Začněme od konce. Pokud vše dobře dopadne, příští cesta povede do Mexika, ale datum ještě nebylo upřesněno. Za druhé – zda se vrátím do Afriky? Nevím, jsem starý a cesty jsou náročné. A první otázka – jaký moment cesty mne nejvíce zasáhl...Tady myslím na ony radostné a oslavující zástupy, na schopnost slavit i s prázdným žaludkem. Afrika pro mne byla překvapením. Pomyslel jsem si – Bůh nás překvapuje, ale Afrika také. Těch okamžiků tedy bylo mnoho. Zástupy lidí, které vnímají, že je někdo navštívil. Mají obrovský smysl pro pohostinnost. Ve všech třech zemích jsem pocítil tento smysl pro přijetí, štěstí z návštěvy. Jinak má každá z těchto zemí svou identitu. Keňa je modernější a rozvinutější. Uganda má mučednickou identitu – její lid, katolíci i anglikáni - uctívá mučedníky a má odvahu položit život za veliké ideály. Byl jsem ve dvou svatyních – nejprve anglikánské a pak katolické – kde je hmatatelná tato národní totožnost v paměti mučedníků. A potom Středoafričská republika se svou touhou po míru, smíření a odpuštění. Ještě před čtyřmi lety žili jako bratři – katolíci, protestanti a

muslimové společně. Včera jsem navštívil evangelíky, kteří odvádějí dobrou práci a večer pak přišli na mši. Dnes jsem šel do mešity, pomodlil jsem se tam, a imám pak nasedl na papamobil, aby projel sportovním stadionem. Právě takováto malá gesta jsou potřebná, protože je tam malá skupinka, která o sobě prohlašuje, že je křesťanská, ale je velmi násilná. Neznám dobře tamní situaci, ale není to tzv. Islámský stát, je to jiná skupina. Středoafričané ale chtějí mír. Půjdou k volbám, ustavili prozatímní stát, zvolili si starostku Bangui za přechodnou prezidentku, která nyní vyhlásí volby. Usilují o vzájemný mír a usmíření, netouží po nenávisti.“

3. Role svobodného tisku při potírání korupce

Poté se ujal slova Philip Pulella z agentury Reuters. Zmínil se o kauze Vatileaks a o papežově výroku z jedné ugandské promluvy, že korupce existuje všude, včetně Vatikánu, a zeptal se: Jakou roli má při potírání této korupce, ať už je kdekoli, svobodný a laický tisk?“

Papež: „Svoboda a profesionalita tisku jsou pro mne důležité, ať už jde o laický anebo konfesní tisk. Podstatné je být profesionální a nemanipulovat se zprávami. Když tisk pranýřuje nespravedlnost a korupci, dělá dobrou práci, protože na ně upozorní a zodpovědné osoby s tím musí nějak naložit – soudní anebo jinou cestou. Profesionalita tisku ovšem vyžaduje celistvé seznámení s problémem, aniž by upadala do tří běžných hříchů – mylné informace, očeřování a pomluvy. Když zpráva uvede jen polovinu faktů, a nikoli také druhou polovinu, když tisk člověka očeřuje – ať již pravdivě nebo nepravdivě – a když danému člověku ubírá na cti, dochází k atentátu na profesionalitu tisku. Tu však potřebujeme, stejně jako spravedlnost – věci se mají tak a tak...Stejně tak při informování o korupci je nutné říci – ano, byly tam takové či jiné případy...Pokud je novinář skutečně profesionální a dopustí se omylu, dokáže se omluvit. Tak jsem si to alespoň myslel, ale zjistil jsem, že to tak není. Když se k práci přistupuje odborně, daří se, a to je velmi důležité.“

4. Náboženskému fundamentalismu chybí Bůh

Zaměstnankyně francouzské katolické televize Philippine de Saint-Pierre se vrátila k událostem v Paříži. V Bangui jste ocenil platformu dialogu, kterou vytvořili tamní arcibiskup, imám a evangelický pastor, řekla Svatému otci. Víme však, že náboženský fundamentalismus ohrožuje celou planetu. Myslíte si, že by náboženští představitelé měli více zasáhnout na politickém poli?, ptala se francouzská novinářka.

Papež: „Nesouhlasím s přímým vstupem do politiky. Ať kněz dělá kněze, a stejně tak pastor, imám i rabín, protože to je jejich povolání. Do politiky se však zasahuje také nepřímým hlásáním hodnot – opravdových hodnot. Jednou z největších je vzájemné bratrství. Jsme všichni Boží děti, máme téhož Otce. V tomto smyslu je třeba razit politiku jednoty, smíření a tolerance – toto slovo se mi nelíbí, ale musím je užít – ovšem nejenom tolerance, nýbrž také soužití a přátelství! Fundamentalismus je nemoc společná všem náboženstvím. Mezi katolíky jsou někteří – či spíše mnozí – kteří věří, že jsou vlastníky absolutní pravdy. Házejí na druhé špinu svými pomluvami a očeřováním a velmi tím škodí. Říkám to, protože se jedná o mou církev, a také o nás všechny. Je třeba s tím bojovat. Náboženský fundamentalismus není náboženský, protože mu chybí Bůh. Je to modloslužba stejně jako idolatrie peněz. Jako náboženští představitelé máme vstupovat do politiky v tom smyslu, že budeme přesvědčovat lidi s těmito tendencemi. Fundamentalismus vždy končí tragédií anebo zločiny a je velmi špatný, avšak vyskytuje se tak trochu ve všech náboženstvích.“

5. Případ odcizení interních vatikánských dokumentů

Také zástupkyně televizního kanálu Italské biskupské konference, Cristiana Caricato, se zajímala o proces s osobami, obviněnými z krádeže interních vatikánských dokumentů. Proč byli mons. Vallejo Balda a Francesca Chaouqui jmenováni do komise, která se zabývala hospodářskou reformou. Stala se tu chyba?

Papež: „Myslím, že se tu stala chyba. Mons. Vallejo Balda vstoupil do komise z pozice úřadu, který dosud zastával, byl sekretářem Prefektury ekonomických záležitostí Svatého stolce. Co se týče druhého jmenování, nejsem si jist, ale myslím, že tuto ženu přivedl mons. Vallejo Balda jako svou známou z oblasti hospodářských vztahů. Když komise ukončila svou práci, někteří její členové dále pracovali ve Vatikánu. Vallejo Balda zůstal na svém předchozím místě. Paní Chaouqui nebyla dále zaměstnána a některé hlasy tvrdí, že se kvůli tomu zlobí. Soudci nám řeknou pravdu o jejich záměrech a jak vše provedli...Pro mne to nebylo překvapení, které by mne obralo o klidný spánek. Poukázali totiž na práci, kterou jsme zahájili s Radou devíti kardinálů, zaměřenou na hledání korupce a dalších věcí, které

nejdou v pořádku. Chtěl bych zde říci něco, co se netýká oněch jmenování, ale slova korupce, které vyslovil jeden ze dvou keňských mladých lidí. Třináct dní před smrtí sv. Jana Pavla II. vedl tehdejší kardinál Ratzinger křížovou cestu a mluvil o „špíně v církvi“. To on ji pranýřoval! Jako první! Ve velikonočním oktávu – na Velký pátek – pak umírá Jan Pavel II. a kard. Ratzinger se stal papežem. Při mši za volbu nového papeže, *pro eligendo Pontifice*, jako děkan kardinálského sboru mluvil rovněž na toto téma, a my jsme jej zvolili pro svobodu, s jakou tyto věci říkal. Korupce je tedy ve Vatikánu cítit už od té doby. Co se týče probíhajícího soudu, žádal jsem soudce o konkrétní obvinění, protože pro obhajobu je důležitá formulace konkrétní obžaloby. Nečetl jsem, jak byla obžaloba odborně sestavena. Chtěl jsem, aby se soud uzavřel do osmého prosince, tedy do zahájení Roku milosrdenství, myslím však, že to nebude možné. Chtěl bych totiž, aby obhájci měli dostatek času a svobody na obhajobu. Tolik tedy k volbě zmíněné komise. Korupce však pochází zdaleka...”

Co máte v úmyslu dělat, aby se takové epizody už neopakovaly?

Papež: „Hm...děkuji Bohu, že už tu není Lucrezia Borgia (*smích*). Nevím, budeme pokračovat v úklidu s kardinálskou komisí...Děkuji.“

6. O politické situaci v Argentině

Kolumbijský rozhlasový novinář Néstor Pongutá obrátil papežovu pozornost k latinskoamerickému dění. Zajímá jej Františkův názor na tamní politické změny, včetně Argentiny, kde po dvanácti letech kirchnerismu nastoupil prezident Macri.

Papež: „Poslechl jsem si několik názorů, ale skutečně nevím, co bych v tuto chvíli řekl o této nové geopolitice. V mnoha latinskoamerických zemích existují obdobné problémy, nevím ale, proč a jak začaly. Pravdou je, že tu probíhají změny, avšak neumím je vysvětlit.“

7. AIDS a prezervativ (Jürgen Baez z DPA, Jihoafrická republika)

Svatosti, AIDS devastuje Afriku. Terapie dnes mnoha lidem pomáhá žít déle, ale epidemie pokračuje. Jenom v Ugandě se loni nakazilo dalších 135 tisíc lidí. V Keni je situace ještě horší. AIDS je první příčinou smrti mezi mladými Afričany. Setkal jste se s dětmi, které jsou HIV pozitivní, a vyslechl jste pohnuté svědectví v Ugandě. Avšak mluvil jste o tom velmi málo. Víme, že zásadní je prevence. Víme také, že prezervativ není jediný prostředek k zastavení epidemie. Víme však, že je důležitou součástí odpovědi. Nepřišel snad už čas ke změně postoje církve v této věci? Povolit užití prezervativu, aby se předešlo další nákaze?

Papež: „Otázka se mi zdá příliš podružná a také poněkud stranická. Ano, je to jedna z metod. Morální učení církve je myslím v tomto ohledu poněkud zaskočeno. Jde o páté či šesté přikázání? Obranu života anebo o pohlavní styk otevřený životu? Toto však není problém. Problém je mnohem větší. Tato otázka mi připomíná tu, kterou kdysi položili Ježíšovi: „Řekni nám, Mistře, je dovoleno uzdravovat v sobotu!“ Uzdravovat je povinnost!.. Je tu otázka, zda je dovoleno uzdravovat, ale podvyživenost, vykořisťování lidí, otrokářská práce, nedostatek pitné vody – toto jsou problémy. Neptejme se, zda je dovoleno použít na malou ránu tu či onu náplast. Velkou ranou je sociální nespravedlnost, nespravedlnost vůči životnímu prostředí, nespravedlnost vykořisťování a podvyživenosti. To existuje. Nerad zacházím do kasuistických úvah, když lidé umírají pro nedostatek vody, z hladu a kvůli devastaci životního prostředí. Až budou všichni uzdraveni nebo až se nebudou vyskytovat tragické nemoci způsobené člověkem jak sociální nespravedlností, tak kvůli honbě za větším ziskem – mám na mysli obchod se zbraněmi – když tyto problémy nebudou, pak je myslím možné se ptát, zda je dovoleno uzdravovat v sobotu. Proč se nadále vyrábějí zbraně a obchoduje se s nimi? Války jsou příčinou největší úmrtnosti. Řekl bych, nemysleme na to, zda je dovoleno uzdravovat v sobotu či nikoliv. Řekl bych lidstvu: konejte spravedlnost a až budou všichni uzdraveni, až nebude na tomto světě nespravedlnost, můžeme mluvit o sobotě.“

8. Sestřelení ruského letadla Tureckem, postoj Vatikánu a případná papežova návštěva Arménie (Marco Ansaldo – La Repubblica)

Ano, Svatosťi, chci Vám položit otázku tohoto typu. V uplynulém týdnu se média soustředila na dvě velké události. Jednou byla Vaše návštěva Afriky – a jsme jistě rádi, že se z každého hlediska skončila velkým úspěchem; druhou je krize na mezinárodní úrovni, ke které došlo mezi Ruskem a

Tureckem, kdy Turecko sestřelilo ruské letadlo, které vstoupilo na 17 sekund do jeho vzdušného prostoru. Potom obvinění, chybějící omluvy na jedné i na druhé straně, a zažehnutí krize, které upřímně řečeno nebylo zapotřebí v této „rozkouskované třetí světové válce“, o které mluvíte. Moje otázka zní: jaký je postoj Vatikánu? A kromě toho bych se chtěl zeptat, zda přemýšlíte o tom, že navštívíte Arménii u příležitosti 101. výročí tamějších událostí, které připadá na duben příštího roku, jak jste učinil minulý rok v Turecku.

Papež: „Loni jsem přislíbil třem (arménským) patriarchům, že přijedu. Slib tady je. Nevím, zda to bude možné, ale slib jsem učinil.

Potom války. Války se vedou kvůli ambicím – nemluvíme o válkách vedených spravedlivě v obraně před agresorem porušujícími spravedlnost – nýbrž o válkách, které jsou „průmyslem“! V dějinách jsme viděli mnohokrát, že se nějaký stát se špatnou ekonomickou bilancí pustí do války a odstraní schodek. Válka je podnik, podniká se zbraněmi. Vyrábějí si teroristé zbraně? Možná nějakou drobnou ano. Kdo jim dává zbraně, aby vedli válku? Je zde celá síť zájmů a za ní jsou peníze nebo moc. Imperiální nebo konjunkturální moc... My jsme ve válce již roky a stále více: těch „kousků“ je stále méně a zvětšují se. Co si o tom myslím? Nevím, co myslí Vatikán (*s úsměvem*) ale co si myslím já: války jsou hřích proti lidskosti, ničí lidstvo, jsou příčinou vykořisťování, obchodu s lidmi a mnohého dalšího. Je třeba to zastavit. V OSN jsem dvakrát – tady v Keni a v New Yorku – řekl, aby jejich práce nebyla deklarativním nominalismem, ale aby byla efektivní. Dělalí mnoho, tady v Africe jsem viděl jak pracuje mírový sbor OSN... To však nestačí. Války nejsou od Boha. Bůh je Bohem pokoje. Bůh učinil svět a všechno učinil krásným a potom podle biblického podání zabije bratr bratra. První válka, první světová válka byla mezi bratry. Nevím. Toto mne napadá a říkám to s velkou bolestí...”

9. Konference o klimatu v Paříži - COP21 (Francois Beaudonnet z France Télévision)

Svatý otče, dnes (30.11). začíná v Paříži konference o klimatických změnách. Vynaložil jste velké úsilí k tomu, aby to vedlo k dobrému. Čekáme od tohoto světového summitu hodně. Jsme si jistí, že bude počátkem řešení?

Papež: Já si nejsem jistý, ale mohu Vám říci, že teď anebo nikdy! Od té první (konference), která byla myslím v Tokiu, až do té nynější se toho udělalo velmi málo a každý rok jsou problémy horší. Když jsem mluvil na jednom setkání s univerzitními profesory o tom, jaký svět chceme zanechat svým dětem, jeden z nich mi řekl: „Vy jste si jist, že toto pokolení bude mít děti?“ Jsme na hranici! Jsme na pokraji sebevraždy, mám-li užít silného slova. Jsem si jist, že téměř všichni, kdo jsou v Paříži na COP21 si to uvědomují a chtějí něco dělat. Především jsem četl, že v Grónsku ubylo ledovců o miliardy tun. V Tichém oceánu je země, která si kupuje půdu v jiné zemi, aby se tam přestěhovala, protože za dvacet let už nebude existovat. Ne, já důvěřuji. Důvěřuji v tyto lidi, že něco udělají, protože jsem si jistý, že mají dobrou vůli jednat, a doufám, že tomu tak bude. A modlím se za to.

10. O muslimech (Delia Gallagher ze CNN)

Projevil jste mnohokrát úctu a přátelství k muslimům. Ptám se: co mají islám a učení proroka Mohameda říci dnešní době?

Papež: „Nerozumím dobře otázce... (*o Lombardi tlumočí*). Ano, je možné vést dialog, mají hodnoty. Spoustu hodnot. Mají mnohé a konstruktivní hodnoty. Mám také zkušenost s přátelstvím a přátelství s muslimem je silné slovo. Přátelím se s jedním muslimem, který je činitelem mezinárodní organizace. A můžeme spolu mluvit: on má svoje hodnoty, já mám svoje. On se modlí, já se modlím. Spousta hodnot. Například modlitba, půst, náboženské hodnoty a další hodnoty. Není možné smazat jedno náboženství, protože v určitém historickém okamžiku zahrnuje určité nebo mnohé skupiny fundamentalistů. Je pravda, že války mezi náboženstvími v dějinách vždycky byly. Také my musíme žádat o odpuštění. Kateřina Medicejská nebyla světice! Tricetiletá válka! Bartolomějská noc! I my musíme prosit o odpuštění za fundamentalistické extremismy a náboženské války. – Oni však mají hodnoty, je možné s nimi vést dialog. Dnes jsem byl v mešitě, modlil jsem se. Také tamější imám chtěl spolu se mnou jít na nevelký stadion, kam se mnozí nevešli... a na papamobilu byl vedle papeže imám. Bylo možné společně mluvit. Jako všude existují lidé, kteří mají náboženské hodnoty, a lidé, kteří je nemají... Avšak kolik válek, nejenom náboženských jsme vedli my křesťané? Vyplenění Říma (*sacco di Roma*) neudělali muslimové! Oni mají hodnoty, mají hodnoty.”

11. Příští cesta do Latinské Ameriky (Marta Calderón z Catholic News Agency)

Svatosti, víme, že pojedete do Mexika. Rádi bychom se o této cestě dověděli více a také, zda navštívíte i další země, které mají problémy jako Kolumbie anebo jiné Latinskoamerické země, např. Peru?

Papež: „Víš, cesty v mém věku nedělají dobře. Je možné je podniknout, ale poznamenávají.. Nicméně, do Mexika pojedu. Především navštívím Matku Boží, protože je Matkou Ameriky. Proto pojedu do Mexico City. Kdybych nejel ke Guadaloupské Panně, nejel bych do Mexica City. Kritériem cesty je navštívit tři či čtyři města, kde papež ještě nikdy nebyl. Ale do Mexika pojedu kvůli Matce Boží. Potom do Chiapas na jih, na hranici s Guatemalou, dále do Morella a patrně cestou zpět do Říma se zastavím na den či méně v Ciudad Juarez. Pokud jde o cestu do ostatních latinskoamerických zemí, tak v roce 2017 jsem pozván do Aparecidy, k další patronce Ameriky portugalsky mluvících – protože jsou dvě... A odtud pak bude možné navštívit další zemi. Sloužit mši v Aparecidě a potom.. nevím, nejsou žádné plány.“

12. Co si myslí o Africe (Mark Masai z *National Media Group* z Keni)

Nejprve chci poděkovat za návštěvu Keni a Afriky. A čekáme, že přijedete do Keni znovu, ale odpočinout si, ne pracovat. Tato návštěva byla první a všichni si dělali starost s bezpečností. Co byste řekl světu, který si myslí, že Afrika je pouze zraňována válkami a plná zkázy?

Papež: „Afrika je oběť. Afrika byla vždycky vykořisťována jinými mocnostmi. Z Afriky byli do Ameriky prodáváni otroci. Existují mocnosti, které se snaží přivlastnit obrovské africké bohatství. Nevím, ale možná, že Afrika je vůbec nejbohatší kontinent. Nemyslí však na to, jak pomoci této zemi, aby rostla, mohla pracovat a všichni měli práci... Toto je vykořisťování! Afrika je mučednice. V dějinách je mučednicí vykořisťování. Ti co říkají, že v Africe jsou samé kalamity a války, patrně nechápu škodu, kterou zasazují lidstvu určité koncepce rozvoje. Proto mám rád Afriku, protože je obětí jiných mocností.“

Na závěr pak ještě novinářka z Paris Match předala papeži Františkovi knihu, kterou časopis vydal k pařížské konferenci a kterou dostanou všichni hlavy států. Kniha obsahuje fotografie zachycující problematiku životního prostředí.

Potom o Lombardi jménem všech novinářů poděkoval za hodinu trvající tiskovou konferenci a papež jim řekl:

Papež: „Já děkuji vám za vaši práci! Nyní bude oběd, ale vy prý se budete postit, budete pracovat na tomto interview! Děkuji vám za vaši práci, za vaše otázky a za váš zájem. Dodám jen, že ve svých odpovědích říkám, co vím, a to, co nevím, neříkám, protože nevím. Nevymýšlím si. Mockrát děkuji. Děkuji.“

Generální audience

2.12.2015

Papež: Svědectví je hrdinská misie církve - apoštolská cesta do Afriky

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V uplynulých dnech jsem vykonal svoji první apoštolskou cestu do Afriky. Afrika je nádherná! Děkuji Pánu za tento velký dar, který mi umožnil navštívit tři její země: nejprve Keňu, potom Ugandu a nakonec Středoafričskou republiku. Znovu chci vyslovit svoje uznání občanským představitelům a biskupům těchto národů za přijetí, které mi připravili, a poděkovat všem, kdo se na tom mnoha způsoby podíleli. Srdečné díky!

Keňa je zemí, která dobře reprezentuje globální výzvu naší doby: ochránit stvoření reformou modelu rozvoje, aby byl rovný, inkluzivní a udržitelný. Toto vše se ukazuje v Nairobi, největším městě východní Afriky, kde vedle sebe žije bohatství a chudoba. Je to skandální! Nejen v Africe, také tady, všude. Koexistence bohatství a chudoby je skandální a je ostudou lidstva. V Nairobi má sídlo agentura OSN pro životní prostředí, kterou jsem navštívil. V Keni jsem se setkal s veřejnými představiteli a diplomaty a také s obyvateli jedné lidové čtvrti, s představiteli různých křesťanských a jiných náboženských vyznání, kněžími, zasvěcenými osobami a také s mládeží, spoustou mladých lidí! Při každé z těchto příležitostí jsem vybízel, aby si považovali velkého přírodního a duchovního bohatství své země tvořeného nerostnými zdroji, novými generacemi a hodnotami, jež utvářejí moudrost jejich lidu. Do tohoto tak dramaticky aktuálního kontextu jsem mohl nést Ježíšovo slovo naděje: „*Budte*

pevní ve víře, nemějte strach". To bylo motto návštěvy. Tato slova denně prožívají mnozí, prostí lidé se šlechetnou důstojností a tragicky i hrdinsky je dosvědčili mladí lidé z Univerzity v Garisse, kteří byli zabiti letos 2. dubna, protože byli křesťany. Jejich krev je setbou pokoje a bratrství pro Keňu, pro Afriku a celý svět.

V Ugandě moje návštěva pokračovala ve znamení mučedníků této země: padesát let od jejich historické kanonizace bl. Pavlem VI. Mottem byla proto slova: „*Budete mými svědky*“ (Sk 1,8) a vyplývají z těch, které jim bezprostředně předcházejí: „*Sestoupí na vás Duch svatý a dostanete moc*“. Duch totiž oživuje srdce i ruce misionářských učedníků a celá moje návštěva Ugandy se konala v zápalu tohoto svědectví oživovaného Duchem svatým. Výslovným svědectvím je služba katechetů, kterým jsem poděkoval a které jsem povzbudil v jejich nasazení, do kterého jsou často zapojeny i jejich rodiny. Je to svědectví dobročinné lásky, kterého jsem se rukama dotýkal v Charitním domě v Nalukolongo, ale ve kterém jsou zapojeny celé komunity a sdružení, jež slouží chudým, postiženým a nemocným. Svědectvím jsou mladí lidé, kteří navzdory těžkostem opatrují dar naděje, snaží se žít podle evangelia a nikoli podle tohoto světa, jdou proti proudu. Svědky jsou kněží a zasvěcené osoby, kteří denně cele přitakávají Kristu a radostně slouží svatému Božímu lidu. A je tu ještě další skupina svědků, ale o nich později. Celé toto různorodé svědectví oživované Duchem svatým je kvasem pro celou společnost, jak dokazuje účinnost díla konaného v Ugandě v boji proti onemocnění AIDS a při přijímání uprchlíků.

Třetí etapou cesty byla Středoafriická republika v zeměpisném středu kontinentu, v srdci Afriky. Navštívit tuto zemi bylo vlastně mým prvním úmyslem, protože se vymaňuje z velmi obtížného období násilných konfliktů a velkého utrpení obyvatelstva. Proto jsem právě tam, v Bangui, chtěl s týdenním předstihem otevřít první Svatou bránu Jubilea milosrdenství na znamení víry a naděje pro tamější lid a symbolicky také pro veškerou africkou populaci, která nejvíce potřebuje povznést a potěšit. Ježíšova výzva k učedníkům: „*Přeplavme se na druhý břeh*“ (Lk 8,22) byla mottem pro Středoafriickou republiku. „*Přejít na druhý břeh*“ znamená z občanského hlediska nechat za sebou válku, rozdělení, bídu a zvolit si pokoj, smíření a rozvoj. To však předpokládá „přechod“, ke kterému dojde ve svědomích, v postojích a úmyslech lidí. A na této úrovni je rozhodující přínos náboženských komunit. Proto jsem se setkal s evangelikální a muslimskou obcí, sdílel modlitbu a snahu o pokoj. Spolu s kněžími a zasvěcenými osobami, ale také s mladými lidmi jsme se společně radovali z toho, že vzkríšený Pán je na loďce s námi a řídí ji k druhému břehu. A nakonec při poslední mši na stadionu v Bangui, na svátek apoštola Ondřeje, jsme obnovili svůj závazek následovat Ježíše, naši naději a náš pokoj, Tvář božského Milosrdenství. Tato poslední mše byla úchvatná. Stadion byl plný mladých lidí! Více než polovina populace Středoafriické republiky je totiž tvořena mladými lidmi ve věku méně než 18 let. To je pro pokrok slibné!

Chtěl bych říci pár slov o misionářích, mužích a ženách, kteří opustili svoji vlast a všechno, jako mladí odešli na misie a vedli tam život naplněný prací, častokrát nocovali na zemi. V Bangui jsem potkal jednu řeholnici, Italku. Bylo patrné, že patří mezi dříve narozené: „*Kolik je vám*“ – zeptal jsem se. „*Osmdesát jedna*“. To není mnoho, o dva roky starší než já. Tato řeholnice je tam od svých 23 let, celý život! A stejně jako ona jsou tam i mnohé jiné. Byla tam s jednou domorodou holčičkou, která jí italsky říkala babi. A sestra mi řekla: „*Já ale nejsem odtud, ale ze sousedního Konga. Přijela jsem v kánoji spolu s touto holčičkou.*“ Takoví jsou misionáři: odvážní! – „*A co děláte sestro?*“ – zeptal jsem se. „*Ošetřovatelku. Potom jsem trochu studovala a stala se porodní asistentkou a pomohla přivést na svět 3 280 dětí*“ – řekla mi. Celý život sloužila životu, životu druhých. A stejně jako tato sestra, je tam i mnoho, mnoho dalších řeholnic, kněží a řeholníků, kteří stravují svůj život hlásáním Ježíše Krista. Je krásné vidět něco takového. Krásné!

Chtěl bych říci pár slov mladým. Tady je jich málo, protože mít děti se zdá být luxus. V Evropě je porodnost nula až jedno promile. Mladým chci říci: pomyslete na to, co udělat se svým životem. Být misionářem neznamená praktikovat proselytismus. Ona sestra mi říkala, že za nimi přicházejí i muslimky, protože vědí, že sestry jsou dobré ošetřovatelky, poskytují jim dobrou péči a nedávají jim katecheze, aby je obrátily! Vydávají svědectví, a kdo chce, toho potom katechizují. Svědectví je hrdinské, misijní působení církve. Zvěstování Ježíše Krista vlastním životem! Mladým proto říkám: pomýšlejte o tom, co se svým životem. Je čas přemýšlet a prosit Pána, aby ti dal pocítit Svoji vůli. Nevylučujte, prosím, předem možnost, že se stanete misionáři, abyste nesli lásku, lidskost a víru do jiných zemí. Žádný proselytismus. To dělají ti, kdo usilují o něco jiného. Víra se káže především svědectvím a potom slovem. Pozvolna.

Chvalme společně Pána za tuto pouť na africkou zemi a nechme se vést klíčovými motty: „Budte pevní ve víře, nemějte strach“; „Budete mými svědky“; „Přejděme na druhý břeh“.

3.12.2015

Papež o Bibli k mladým: Je to nebezpečné čtení

Vatikán. Papež František napsal předmluvu ke zvláštnímu vydání Bible pro mládež. Připravili je rakouští jezuité z Papežského biblického ústavu a univerzit z Bochumi a Innsbrucku ve spolupráci s mladými lidmi. Myšlenka vzešla od Thomase Södinga, profesora Nového zákona na univerzitě v Bochumi, který je členem Mezinárodní teologické komise. Cílem toho otce tří dětí bylo usnadnit přístup k Bibli a učinit ji přitažlivou pro mládež. Vzhledem k úspěchu, jakému se těší vydání Katechismu pro mládež, tzv. Youcat, rozhodl se redakční tým připravit podobným způsobem vydání Bible. Prozatím je k dispozici v německém jazyce a pod názvem *Bibel. Jugendbibel der Katholischen Kirche* ji vydala před měsícem Rakouská biskupská konference. Obsahuje výběr určitých teologicky a duchovně významných pasáží, z každé biblické knihy přinejmenším jedna, aby vyniklo bohatství celého kánonu Písma. Kniha je na první pohled přitažlivá množstvím fotografií míst Svaté země a reprodukcí děl výtvarného umění. Z grafického hlediska je nejoriginálnějším prvkem komiksový průvodce spojující jako vodítko jednotlivé biblické texty od stvoření až po Apokalypsu. Každou kanonickou knihu uvádí předmluva. Na okraji každé stránky jsou krátké exegetické komentáře usnadňující porozumění textu, ale také citace světců, papežů a významných osobností, jakož i různá svědectví mladých lidí. Z každé stránky jasně vysvítá, že Bible je kniha, jejíž porozumění může být obohaceno různými pohledy. Papež František ve své předmluvě napsal:

„Moji drazí mladí přátelé, kdybyste viděli moji Bibli, možná by vás vůbec nezaujala. Řekli byste si: „Cože? Toto je papežova Bible? Ta stará a ohmataná kniha?“. Možná byste mi chtěli darovat novou, třeba za tisíc euro, ale nechtěl bych ji. Mám rád svoji starou Bibli, která mne provází celý život. Viděla moji radost, byla skropena mými slzami, je mým nedocenitelným pokladem. Z ní žiji a za nic na světě bych ji nedal pryč. Bible pro mládež, kterou jste právě otevřeli, se mi moc líbí. Je živá, oplývá svědectvími svatých mladých, vyvolává chuť přečíst ji jedním dechem, od první do poslední stránky. A co potom? Potom ji schováte, zmizí v regálu knihovničky, možná se ocitne vzadu, ve třetí řadě a začne ji pokrývat prach. Až ji jednoho dne vaše děti prodají do antikvariátu. Ne, takto to nesmí být!

Chci vám říci jedno: ještě více než v počátcích církve jsou dnes křesťané pronásledováni. Z jakého důvodu? Jsou pronásledováni, protože nosí znamení kříže a dosvědčují Krista; jsou souzeni, protože mají Bibli. Je zřejmé, že Bible je kniha krajně nebezpečná, dokonce natolik riziková, že v určitých zemích je s tím, kdo Bibli vlastní, zacházeno tak, jako by měl ve skříni schované výbušniny! Mahátma Gándhí, který křesťanem nebyl, jednou řekl: „Vám křesťanům je svěřen text, který obsahuje tolik dynamitu, že by mohl vyhodit do vzduchu celou civilizaci, podrobit si svět a přinést pokoj planetě zmítané válkou.“

Co tedy držíte v ruce? Mistrovské literární dílo? Sbíрку starodávných a krásných historek? Mnoha křesťanům, kteří se nechají kvůli Bibli věznit a mučit, by se v takovém případě muselo říci: „Jste hloupí a neprozíraví, vždyť je to jen literární dílo!“ Nikoli, Božím Slovem přišlo na svět světlo, které nikdy nezhasne. Ve své apoštolské exhortaci *Evangelii gaudium* jsem napsal: „**Nehledáme tápáním ve tmě ani nemusíme čekat, až nás Bůh osloví, protože »Bůh promluvil; není již velkou neznámou, ale ukázal sebe samého«.** Přijměme vznešený poklad zjeveného slova“ (č.175).

Máte tedy v rukou něco božského: knihu jako oheň, knihu, kterou promlouvá Bůh. Proto si pamatujte: Bible není k tomu, abyste ji založili do knihovny, ale spíše proto, aby jste ji drželi v rukou, často, denně, ji četli, ať sami nebo spolu s někým. Ostatně, **společně sportujete a chodíte nakupovat, tak proč byste společně – ve dvou, třech či čtyřech - nečetli Bibli?** Třeba venku, ponoření v přírodě, v lese, u moře, večer při svíčke... uděláte silnou zkušenost, která vámi zacloumá. Anebo budete mít strach, že budete vypadat před druhými směšně?

Čtěte pozorně. Nežůstávejte na povrchu jako při čtení komiksu! Boží Slovo prostě nelze přečíst najednou! Spíše se ptejte: „Co říká mému srdci? Těmito slovy ke mně promlouvá Bůh? Možná vzbuzuje moji touhu, moji hlubokou žízeň? Co mám dělat?“ Jedině tak bude moci Boží Slovo rozvinout veškerou svoji sílu; jedině tak může být náš život proměněn a stane se plným a krásným.

Svěřím se vám s tím, jak svoji starou Bibli čtu já: často ji vezmu, kousek si přečtu, potom ji odložím stranou a nechám na sebe hledět Pána. Ne, že já se dívám na Pána, ale On na mne: Bůh je opravdu přítomen. Nechám se od Něho pozorovat a cítím – a není to zajisté žádný sentimentalismus – vnímám v hloubi to, co mi Pán říká.

Někdy nemluví a pak neslyším nic, jen prázdno, samé prázdno... Ale trpělivě tak setrvávám a čekám, ve čtení a v modlitbě. Modlím se vsedě, protože klečení mi nedělá dobře. Někdy při modlitbě dokonce usnu, ale to nevádí: jsem jako dítě, které je nablízku svému otci a to je to, co je důležité.

Jestli mne chcete potěšit, čtěte Bibli.
Váš papež František.

3.12.2015

Papež: Misie nejsou nástrojem, nýbrž východiskem i cílem církve

Vatikán. Papež František dnes dopoledne přijal účastníky plenárního zasedání Kongregace pro evangelizaci národů, kteří se v těchto dnech zabývali stavem *missio ad gentes*. Svatý otec po nedávné apoštolské cestě do Afriky ocenil působení církve na tomto kontinentu. Jak řekl, církev se v Africe díky mnoha anonymním milosrdným Samaritánům zaslouhuje o veliké dílo lásky a lidské podpory. Misie, dodal papež, proměňuje, obnovuje a posiluje víru i křesťanský život. Není pouhým nástrojem církve, nýbrž jejím východiskem a cílovým bodem.

"Sekularizovaný svět sice přijímá evangelní hodnoty jakými jsou láska, spravedlnost, pokoj a střídmost, ale už se nestaví tak ochotně k Ježíši Kristu. Nepovažuje ho za Mesiáše, ani za Božího Syna, nanejvýš snad za osvíceného člověka, čímž odděluje poselství od Posla, dar od Dárce. V této rozklížené situaci je misie mezi národy hybatelem i obzorem víry. Je životně důležité, aby v přítomné chvíli „církev vycházela zvěstovat evangelium všem, na všech místech, při každé příležitosti, neprodleně, bez zdráhání a beze strachu" (Evangelii gaudium, 23)"

Misie není lidskou aktivitou, nýbrž silou schopnou vnitřně proměnit církve – a to ještě dříve než národy a kultury. **Každá farnost je misijním působištěm, aby Duch svatý mohl proměnit návykové věřící v učedníky, nemilující učedníky v misionáře, vytrhnout je ze strachu a uzavřenosti a nasměrovat je až na kraj světa.**

"Za Pavlem a Barnabášem nestál žádný misionářský úřad. A přesto hlásali Boží slovo, založili několik společenství a prolili krev za evangelium. Postupem času se projevila nutnost zvláštního pojitka mezi nově založenými církvemi a univerzální církví. (...) Dnes je zřejmé, že v této dějinné fázi nestačí „pouhá administrativa. Osvojme si ve všech částech světa „trvalý misijní stav", který je pro nás vzorem. (Evangelii gaudium, 25)"

V závěru papež poznamenal, že misijní hlásání začíná vydávat své plody.

"Dokazuje to skutečnost, že mladé církve dokážou dávat a nejenom dostávat. Jsou ochotny přenechat vlastní kněze sesterským církvím v rámci jednoho státu či kontinentu, ale také slouží potřebným církvím v jiných oblastech světa. Spolupráce se nevyvíjí pouze po ose sever-jih. Nastává zde opačný pohyb, který navrácí dobro, obdržené od prvních misionářů. A zároveň je to známka dosažené zralosti."

Řekl papež Kongregaci pro evangelizaci národů v den liturgické památky jednoho z patronů misí, sv. Františka Xaverského.

4.12.2015

Jubileum přehledně

Vatikán. V tiskovém středisku Svatého stolce byli dnes novináři seznámeni s událostmi a akcemi připravenými pro **nadcházející Jubilejní rok milosrdenství, který bude zahájen v úterý 8. prosince**. Už 1. prosince se otevřely dveře Poutnického centra na Via della Conciliazione (č. 7), kde mohou poutníci získat informace o všech jubilejních programech, zaregistrovat se k průchodu Svatou bránou, získat vstupenky na všechny velké oslavy, pro které jsou požadovány, a vyzvednout si tzv.

testimonium, totiž osvědčení o účasti na Jubileu. Poutnické centrum bude otevřeno každý den, včetně soboty a neděle, od 7.30 do 18.30.

Jak uvedl arcibiskup Rino Fisichella, předseda Papežské rady pro novou evangelizaci, během velkých jubilejních akcí bude poutníkům k dispozici 800-1000 dobrovolníků. Otevření Svaté brány je naplánováno na svátek Neposkvrněného početí P. Marie, na který letos připadá 50. výročí ukončení II. vatikánského koncilu. Slavnost zahájí v 9.30 minut četba z některých koncilních dokumentů. Při eucharistické slavnosti bude v procesí přinesen evangeliář vytvořený k této příležitosti P. Rupnikem, který je rovněž autorem loga jubilejního roku. Evangeliář bude umístěn na podstavci ve tvaru trůnu, který stál během celého koncilu na oltáři v bazilice sv. Petra, aby zdůrazňoval primát Božího slova.

Pokud jde o samotné otevření Svaté brány, půjde o velmi prostý obřad. Papež požádá o otevření Brány a sám do ní vstoupí. Po něm tak učiní kardinálové, biskupové a zástupci kněží, řeholníků, řeholnic a laiků. Průvod projde Svatou branou a v procesí se odebere až k hrobu apoštola Petra, kde proběhne závěrečný obřad mše svaté. Nakonec papež pronese modlitbu Anděl Páně z okna Apoštolského paláce.

Na večer 8. prosince je připravena jedinečná podívaná na Náměstí sv. Petra. V rámci prezentace nazvané „Fiat lux: osvětlení našeho společného domova“ se budou promítat na průčelí a kupoli Svatopetrské baziliky snímky významných fotografií na téma milosrdenství, lidstvo, příroda a klimatické změny. Představení připravili World Bank Group, Paul G. Allen´s Vulcan Production, nadace Li ka-shing a Okeanos. Akci inspirovala jednak poslední papežova encyklika „Laudato si´“ a jednak světová konference o klimatických změnách právě probíhající v Paříži. Začátek představení je plánován na 19 hod.

V neděli 13. prosince budou poprvé v dějinách jubilejí otevřeny Svaté brány ve všech katedrálách na světě, protože – jak si přál papež František – jubileum milosrdenství má probíhat především v místních církvích. Také Svatý otec v ten den otevře Svatou bránu ve své římské katedrále, v bazilice sv. Jana na Lateránu.

V pátek 18. prosince papež František otevře Bránu milosrdenství v charitním domě „Don Luigi di Liegro“ nedaleko římského hlavního nádraží. Bude to první z gest, která chce papež činit každý měsíc jubilejního roku jako skutky milosrdenství. Arcibiskup Fisichella upřesnil, že tato znamení budou mít podobu soukromých návštěv, aby bylo možné v co největší míře zachovat osobní vztah, blízkost a solidaritu s dotyčnými lidmi nebo institucemi. Papež chce těmito gesty upozornit na chudobu a na marginalizované jevy v naší společnosti.

Počínaje dnem otevření Svaté brány po dobu celého Jubilejního roku se bude na Svatopetrském náměstí recitovat růženec před sochou sv. Petra. V jeho vedení se budou střídát římské farnosti zasvěcené P. Marii, řeholní instituty s mariánskou spiritualitou a některé formační instituty.

Arcibiskup Fisichella informoval rovněž o komunikačních nástrojích připravených pro nevidomé a neslyšící. Vzhledem k tomu, že tento Svatý rok je první v éře internetu a sociálních sítí, je třeba připomenout rovněž oficiální stránky Jubilea (www.im.va), které umožní sledovat velké události v Římě i těm, kdo se jich nemohou účastnit. Za zmínku stojí také portál <http://www.vatimecum.com/> spravovaný Papežskou radou pro novou evangelizaci, skrze který budou moci poutníci již brzy rezervovat ubytování a stravování v Římě za přijatelné ceny a získat řadu užitečných informací.

Počínaje Popeleční středou pak budou ze zvláštního papežského mandátu působit tzv. „misionáři milosrdenství“. Jde o více než 800 kněží doporučených lokálními biskupy a jmenovaných Svatým otcem, kteří dostanou pravomoc rozhřešovat hříchy, jejichž rozhřešení je vyhrazené Svatému stolci. Jak zdůraznil arcibiskup Fisichella, jde o kněze pověřené výlučně papežem. Diecéze, které chtějí tyto „misionáře“ pozvat k nějaké příležitosti, se mohou zaregistrovat na seznamu, který bude dán k dispozici biskupům.

4.12.2015

Kristus je světlem národů

Vatikán. Čtyřem hlavními dokumentům II. vatikánského koncilu se rozhodl věnovat své promluvy papežský kazatel **Raniero Cantalamessa**. Jak uvedl, adventní kázání budou věnována dogmatické

konstituci o církvi **Lumen gentium**. Konstituci o liturgii (**Sacrosanctum Concilium**), o Slovu Božím (**Dei Verbum**) a o církvi v dnešním světě (**Gaudium et spes**) má v úmyslu pojednat ve svých postních kázáních.

O. Cantalamessa se chce zaměřit na ryze duchovní obsahy a ukázat, jak mohou koncilní texty přispívat k růstu víry. Adventní zamyšlení se věnují Církvi jako Kristově tělu a snoubence, všeobecnému povolání ke svatosti a učení o P. Marii.

„**Kristus je světlem světa**“, slova Simeonova pozdravu, kterými začíná konstituce o církvi, jsou klíčem k interpretaci celé eklesiologie II. vatikánského koncilu – zdůrazňuje papežský kazatel. Jde totiž o kristologickou eklesiologii, v níž duchovní a mystická dimenze předchází sociální a institucionální. Podle o. Cantalamessy v pokoncilní době často docházelo k rozvíjení představy církevního společenství a lidu Božího pouze horizontálním, sociologickým směrem na pozadí protikladu mezi koinonií a hierarchií. Padesát let po koncilu však přišel čas vrátit se k vyváženému přístupu k církvi na jedné straně podmíněné dobovou diskusí a na druhé straně nahlížené duchovním zrakem Nového zákona a církevních otců.

Kardinál Ratzinger ve svých zásadních textech o církvi poukázal na to, že její obraz jako Kristova těla nevychází ze stoické představy souladu všech částí lidského těla, nýbrž z představy jediného těla, jakým se muž a žena stávají v manželství (srov. *Ef5*, 29-32), a z eucharistické představy jediného těla, vytvářeného těmi, kdo jedí týž chléb (srov. *1 Kor* 10,17). Podobně výraz „mystické tělo“, který zprvu odkazoval k eucharistii, přechází postupně na Církev.

Co může pro duchovní život křesťana znamenat představa církve jako Kristova těla a Kristovy snoubenky? – táže se o. Cantalamessa. Nakolik dovoluji Kristu, aby ze mě činil své tělo, nakolik Kristus zabírá prostor mého srdce, natolik se stávám „církevní bytostí“. Děje se tak především prostřednictvím dvou svátostí, křtu a eucharistie. V eucharistii se mysticky a reálně ztotožňujeme s Kristem, takže můžeme spolu se sv. Pavlem říci: „Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus“ (*Gal* 2, 20)

Tento obraz Církve jako Kristova Těla je pak hluboce propojen s obrazem církve jako Kristovy snoubenky. Sv. Pavel v listu Efesanům (5, 31-33) mluví o tajemství manželského soužití a přirovnává ho ke vztahu Krista a církve. Vztáhneme-li tato slova na eucharistii, můžeme říci spolu s Hilariem z Poitiers, že Ježíš přijímá tělo toho, kdo přijímá jeho tělo. On říká: „vezmi si toto mé tělo“, a stejně tak i my můžeme vyslovit „vezmi si toto mé tělo“.

V této logice pak nelze říci, že Kristu nenáleží některá část mého života, že nerozumí mému stavu, mé bolesti, mému problému – vysvětluje o. Cantalamessa. To, co Ježíš nemohl zažít na světě „v těle“, nyní „zakouší“ „v Duchu“ díky společenství mše svaté. Protože **všechno „co zbývá“ k plnému „vtělení“ Slova, se „naplňuje“ v eucharistii.**

„Jak nevyčerpatelný zdroj úžasu a útěchy, pomyslíme-li na to, že naše lidství se stává Kristovým lidstvím! Avšak také jak velká odpovědnost za to všechno! „Nevíte, že vaše těla jsou údy Kristovými? Smím tedy vzít údy Kristovy a udělat z nich údy, které patří nevěstce?“ – říká sv. Pavel v 1. listu Korintánům. To jsou slova, která se obrací ke každému pokřtěnému. A co teprve zasvěcení Boží služebníci, kteří by měli být „vzorem pro své stáde“? – komentuje o. Cantalamessa. Chvějeme se, když pomyslíme na znetvoření, které se děje Kristovu tělu, jímž je církev.

Vedle této dimenze založené na svátosti, je tu ještě existenciální dimenze, kterou papež František označuje za „osobní setkání s Ježíšem“. Co to znamená? - ptá se o. Cantalamessa a odpovídá: **Spolu se sv. Pavlem a s prvními křesťany vyslovit větu: „Ježíš je Pán!“ a minit tím, že je mým Pánem navždy, na celý život.** Ježíš totiž není osobností z minulosti, o které se mluví a která se připomíná, nýbrž je přítomný. Znamená to nečinit žádné důležité rozhodnutí, aniž bychom ho dříve nepředložili v modlitbě Pánu.

Snažme se tedy milovat Krista a přičiňujme se o to, aby byl milován, protože to je nejlepší služba církvi. Pokud je totiž církev Kristovou snoubenkou, její plodnost záleží na její lásce k Kristu. Naší nejlepší službou církvi tedy je milovat Krista a růst ve vzájemné blízkosti s ním.